

Diversifikuoto investicijų portfelio formavimas

Artūras Milevskis, FPJ „Synergy Finance“ investicijų konsultantas, „Investavimas.lt“ lektorius

„Investuok“ žurnalo š. m. gegužės Nr. 5 rašėme, kaip kiekvienas investuotojas gali pasirinkti jam priimtinausią investicijų portfelio išskaidymo metodą ir į kokias turto klases jis turėtų investuoti, norėdamas pasiekti „tikrąjį“ portfelio išskaidymą. Tačiau dabar kiekvienas turėtų susimąstyti ir užduoti paprastą klausimą: „O kaip man pačiam susiformuoti tokį investicijų portfelį?“

➤ Kiekvienas investuotojas, norėdamas pradėti eiti teisinga kryptimi, pirmiausia turėtų pasirinkti, kuri ilgalaikio investavimo strategija jam tinkamiausia.

Kaip žinome, šiuo metu kiekvienas mūsų turi galimybę įsigyti daugybę įvairiausių investicinių fondų, taip pat galima bandyti pirkti atskiras akcijas ar obligacijas ir pan. Tačiau kaip tą padaryti efektyviausiai, t. y. kokius produktus pasirinkti ir kodėl? Apie tai skaitykite šiame straipsnyje.

PASAULINĖ FINANSŲ RINKA

Tačiau prieš pradėdami kalbėti apie konkrečius būdus pirmiausia pažvelkime bendrai į pasaulinę finansų rinką, t. y. kokia jos apimtis, kokios turto klasės pritraukia didžiausias sumas ir pan. Pagal „McKinsey Global Institute“ atliktus skaičiavimus, 2010 m. pasaulinė finansų rinka, įvertinus pasaulinę akcijų ir obligacijų kapitalizaciją, siekė maždaug 147 trln. JAV dolerių. Maždaug 37 % šios sumos atiteko akcijų rinkai (54 trln. JAV dolerių), o

likusi dalis (93 trln. JAV dolerių) atiteko obligacijoms, iš kurių 44 % – vyriausybės obligacijos ir 56 % – įmonių obligacijos.

Pasaulinio investicinio nekilnojamojo turto vertė galėtų būti apie 11 trln. JAV dolerių, o investicinio aukso – tik 2,5 trln. JAV dolerių.

Taigi, kaip matome, visiškai nekeista, kodėl akcijos ir obligacijos ilgą laiką buvo vertinamos kaip pagrindinės ir vienintelės investavimo priemonės.

INVESTAVIMO ALTERNATYVOS

Kai jau žinome, kokios turto klasės dabar yra pagrindinės ir kiek pinigų jos yra pritraukusios, reikėtų pakalbėti apie du pagrindinius būdus, kaip kiekvienas iš mūsų gali nueiti į jas investuoti.

Pirmasis būdas, kuris iš pirmo žvilgsnio yra patrauklesnis daugumai pradedančiųjų

investuotojų, – kai investuojama individualiai į asmeniškai atrinktas akcijas, obligacijas ar kitas turto klases. Tačiau šiuo atveju individualiam investuotojui yra labai sudėtinga pasiekti „tikrąjį“ investicijų portfelio išskaidymą, nes retas kuris įsigis 100 ar daugiau skirtingų finansinių priemonių.

O antrasis variantas yra daug paprastesnis – tai investavimas į investicinius fondus. Pagal 2010 m. duomenis, daugiausia pasaulinių finansinių aktyvų būtent ir valdo investiciniai fondai – apie 80 trln. JAV dolerių.

Kalbant apie investicinius fondus reikia žinoti, kad ir jie nėra visi vienodi. Pirmiausia juos galima grupuoti į aktyviai ir pasyviai valdomus (kitur vadinami tradiciniais ir indeksiniais). Taip pat galima investuoti į paprastuosius ir biržoje prekiaujamus investicinius

nukelta | 36 p. ➤

atkelta iš 35 p.

fondus. Be to, biržoje prekiaujami investiciniai fondai gali būti ir valdomi aktyviai, ir sekti tam tikrą indeksą ir pan. Dėl visų šių skirtumų kyla elementarus klausimas: „Kuriuos iš jų yra geriau pasirinkti ir kodėl?“

AKTYVŲS INVESTICINIAI FONDAI PRIEŠ PASYVIUOSIUS

Dauguma investuotojų, bent jau Lietuvoje, daugiau žino apie aktyviai valdomus arba tradicinius investicinius fondus. Taip yra dėl labai paprastos priežasties – Lietuvoje yra tik vienas investicinis fondas, kuris veikia pagal pasyvią investavimo strategiją ir seka indeksą „OMX Baltic Benchmark“.

Koks gi iš tiesų yra skirtumas tarp aktyvių ir pasyvių investicinių fondų? Aktyvią strategiją propaguojantis investicinis fondas taiko įvairius analizės metodus, siekdamas atrinkti „perspektyviausias“ finansines priemones, kurių vertė, tikėtina, didės labiau nei tos rinkos, kurioje yra investuojama, bendrinis indeksas (kalbant apie aktyvius akcijų fondus atrinkimo procese dažniausiai naudojama fundamentali analizė, tačiau gali būti naudojamos ir kitos analizės rūšys). Taip valdytojas siekia didesnės investicijų grąžos, tačiau dažniausiai tokių fondų metinis valdymo mokestis yra didesnis dėl didesnių darbo išlaidų.

O pasyviai valdomas investicinis fondas nesistengia atrinkinėti „perspektyviausių“ finansinių priemonių, priešingai – investuoja į visą rinką. Tokio fondo tikslas – kuo tiksliau

atkartoti tos rinkos, kurioje yra investuojama, bendrinį indeksą. Būtent dėl šio tikslo tokie fondai labai dažnai vadinami indeksiniais investicininiais fondais, o dėl mažai darbui imlios tokių fondų specifikos jų taikomas valdymo mokestis dažniausiai būna labai mažas.

PASIRINKIME ILGALAIKĮ STILIŲ

Be abejo, šioje vietoje daugelis pradėdantiųjų investuotojų iš karto pasakys, kam investuoti į visą rinką, t. y. ir į prastą kompanijas, jei galima atrinkti pačias geriausias ir investuoti tik į jas.

Aišku, kodėl akcijos ir obligacijos ilgą laiką buvo pagrindinės investavimo priemonės.

Skamba labai logiškai, tačiau tą padaryti ypač sudėtinga. Per ilgą laikotarpį labai sudėtinga nuolat atrinkti pačias geriausias finansines priemones, o ir papildomai generuojama ekonominė nauda nėra tokia didelė, kaip dauguma investuotojų įsivaizduoja. Reikia suprasti, kad visi investuotojai vienu metu negali uždirbti daugiau nei rinka. Tai reiškia, kad jei vienais metais kažkam pavyko aplenkėti rinką, tai kažkas kitas tais pačiais metais turi uždirbti mažiau nei rinka.

Ir dar – tikimybė, kad tam pačiam investuotojui nuolat pavyks uždirbti daugiau nei rinkos vidurkis, kasmet mažėja. Pagal „Vanguard“ atliktą tyrimą, nuo 1980 iki 2008 m., t. y. per 29 metų istoriją, buvo tik 9 metai (31 %), kai 50 % ir daugiau valdytojų sugebėjo aplenkėti savo palyginamąjį indeksą S&P 500. Su kiekvienais kitais metais ši tikimybė mažėjo, po penkerių metų ji smunka iki 15 %, o po 10 metų – vos iki 9 %.

Taigi, esminis skirtumas, kodėl pasyvią strategiją propaguojantys investiciniai fondai per ilgą laikotarpį sugeneruoja geresnius rezultatus, yra mažesni mokesčiai. Tarkime, aktyvią strategiją taikantis valdytojas per ilgą laikotarpį sugeba pasiekti 2 % didesnę metinę investicijų grąžą nei rinkos vidurkis. Tačiau jo taikomas valdymo mokestis yra 2 %, o aktyviai valdydamas jis turi atlikti daugiau sandorių – tai kainuoja ir per metus gali sudaryti nuo 0,2 iki 1 % papildomų išlaidų nuo turto. Pasyviai valdomo investicinio fondo metinės išlaidos gali būti vos 0,1–0,5 %, o papildomų operacijų daroma labai mažai. Štai toks ir skirtumas.

PAPRASTIEJI BEI BIRŽOJE PREKIAUJAMI FONDAI

Kaip jau buvo minėta, dauguma fondų yra vadinamieji tradiciniai arba paprastieji. Tokių investicinių fondų vieneto kaina apskaičiuojama vieną kartą per dieną, taigi fondo pirkimą ar pardavimą taip pat galima atlikti tik vieną kartą per dieną ir tik ta kaina, kokią apskaičiuoja valdymo įmonė.

Reklamos psichologiniai aspektai

Kokia reklama efektyvi?

Reklamos poveikis. Kaip jį valdyti?

Kaip klientai supranta reklamines žinutes?

Kokios žinutės aplenkia klientą ir kodėl?

www.pkg.lt/reklama
facebook.com/PKG Business

+370 650 31 002
 pkg@pkg.lt

2012 spalio 25 d.

Viešbutis „Santaka“
 J. Gruodžio g. 21, Kaunas

PKG
 Psichologinio Konsultavimo Grupė

➤ **Galiausiai išsiaiškinome, kad norint susidaryti plačiai išskaidytą investicijų portfelį geriausia lėšas investuoti į investicinius fondus, kurių tikslas – atkurti palyginamąjį indeksą.**

Dažniausiai prieš atlikdamas sandorį investuotojas tos kainos net tiksliai nežino.

Tačiau kuo toliau, tuo labiau tarp investuotojų plinta biržoje prekiaujami investiciniai fondai (ETF fondai). Jais, kaip ir bet kokiomis akcijomis, galima prekiauti visą dieną biržos prekybos valandomis. Kiekvieną akimirką žinoma, už kokią kainą fondą galima įsigyti ar parduoti. Nors biržoje prekiaujami fondai šiuo metu yra pritraukę tik 1,3 trln. JAV dolerių, ši finansinė priemonė per pastaruosius 10 metų labai išpopuliarėjo.

Kalbant apie biržoje prekiaujamus fondus reikia žinoti, kad ir jie gali būti labai skirtingi. Patys populiariausi tie, kurie atkartoja tam tikrus indeksus ir kuriuose sukauptos didžiausios sumos (pvz., vienas iš populiariausių biržoje prekiaujamų fondų yra SPDR S&P 500, kuris, kaip turbūt supratote, atkartoja JAV akcijų indeksą S&P 500, o jo valdomas turtas šiuo metu siekia 94 mlrd. JAV dolerių).

Tačiau yra ir egzotinių biržoje prekiaujamų fondų, kurie investuoja ne tiesiogiai į akcijas, obligacijas ar auksą, o į išvestines finansines priemones (pvz., dauguma žaliavinių fondų). Taip pat yra tokių fondų, kurie siekia 2 ar net 3 kartus didesnių svyravimų nei palyginamasis indeksas. Dažniausiai tokie biržoje prekiaujami fondai yra labai blogas ilgalaikio investavimo pasirinkimas, nes per ilgą laikotarpį dėl savo struktūros praranda vertę. Kaip ir tradiciniai investiciniai fondai, taip ir biržoje prekiaujami fondai gali būti valdomi aktyviai. Na ir galiausiai, be to, kad jie yra ypač dideli ir turi dideles apyvartas, biržoje prekiaujami fondai yra sąlygiškai skaidrūs. Kadangi dauguma jų yra prekiaujama stambiausiose pasaulio biržose (Niujorke, Frankfurte, Singapūre ir pan.), tokie fondai turi pateikti visas finansines ataskaitas ir atitikti daugybę įvairių priežiūros reikalavimų – tai sumažina apgaulės galimybes.

FONDAI IŠSKAIDYTAM PORTFELIUI

Taigi, galiausiai išsiaiškinome, kad norint susidaryti plačiai išskaidytą investicijų portfelį geriausia lėšas investuoti į investicinius fondus, kurių tikslas – atkurti palyginamąjį indeksą. Na, o paprasčiausia tą padaryti per biržoje prekiaujamus fondus. Tačiau yra ne viena kompanija, kuri siūlo panašius produktus, taigi kyla klausimas, kaip pasirinkti tarp jų.

Geriausia biržoje prekiaujamus fondus rinktis pagal 3 kriterijus: valdomo turto dydį, metinį valdymo mokestį ir dienos apyvartą. Kuo didesnis fondas, kuo mažesnis mokestis ir kuo daugiau fondo vienetų perleidžiama, tuo geriau.

Pasyvios strategijos investiciniai fondai per ilgą laikotarpį duoda geresnius rezultatus.

Galiausiai pateikiame 5 JAV biržoje prekiaujamus fondus, kurie galėtų sudaryti plačiai išskaidytą kiekvieno investuotojo portfelį:

➤ Pasaulinio akcijų indekso fondas „iShares MSCI ACWI Index Fund“ (dydis 2,8 mlrd. JAV dolerių, valdymo mokestis 0,34 %);

➤ JAV nekilnojamojo turto indekso fondas „Vanguard REIT ETF“ (dydis 12,4 mlrd. JAV dolerių, valdymo mokestis 0,12 %);

➤ Bendrinio JAV obligacijų indekso fondas „Vanguard Total Bond Market ETF“ (dydis 15,7 mlrd. JAV dolerių, valdymo mokestis 0,1 %);

➤ Žaliavų indekso fondas „PowerShares DB Commodity Index Fund“ (dydis 6,3 mlrd. JAV dolerių, valdymo mokestis 0,93 %);

➤ Aukso fondas „SPDR Gold Shares“ (dydis 67,8 mlrd. JAV dolerių, valdymo mokestis 0,4 %).

GALIMOS PORTFELIO METINĖS IŠLAIDOS

Prisiminkime žurnale „Investuok“ (2012 m. gegužė, Nr. 5) pateiktą agresyvių investicijų portfelio paskirstymą. Jei pagal šią strategiją investuotume į minėtus 5 biržoje prekiaujamus fondus, tai tokio investicijų portfelio metinis valdymo mokestis būtų 0,29 % – tai maždaug 3 kartus mažiau nei vidutinis Lietuvoje platinamų investicinių fondų valdymo mokestis 0,93 % (šaltinis: FPI „Synergy Finance“ skaičiavimai).

Vienintelis minusas – norint susiformuoti tokį investicijų portfelį patartina investuoti ne mažiau kaip 25 000 litų. Taip yra dėl ganėtinai didelių Lietuvoje veikiančių tarpininkų taikomų mokesčių. Pvz., jei yra pasirenkamas tarpininkas, kuris taiko minimalų 10 JAV dolerių už vieną operaciją komisinį mokestį, tai investuojant apie 25 000 litų visų 5 minėtų fondų įsigijimo komisinis mokestis būtų apie 0,5 %. Tačiau net ir šis mokestis yra daug mažesnis nei Lietuvoje platinamų investicinių fondų vidutinis įsigijimo mokestis 1,86 % (šaltinis: FPI „Synergy Finance“ skaičiavimai). O jei investuojama suma yra mažesnė, tai tokio investicijų portfelio formavimas tampa vis brangesnis ir brangesnis. Tada investuotojui nelieka kitos išeities, kaip tik pasirinkti tradicinius, aktyviai valdomus ir brangiai kainuojančius investicinius fondus.

IŠVADOS

Kiekvienas investuotojas, norėdamas pradėti eiti teisinga kryptimi, pirmiausia turėtų pasirinkti, kuri ilgalaikio investavimo strategija jam tinkamiausia.

Atlikęs šį žingsnį jis gali formuoti plačiai išskaidytą globalų investicijų portfelį, o tą daryti geriausia pasirinkus didelių apyvartų ir skaidrius biržoje prekiaujamus fondus, kurie seka konkrečius indeksus, jų valdomos sumos yra didžiausios, o valdymo mokesčiai mažiausi. ■